

Voor Elsbeth Pluimers,
Bij de opening van Golden Spike, op 26 april 2013.

Vier dagen geleden was Elsbeth voor mij nog een onbekende. Maar nu, na wat neuzen en bladeren in 'Golden Spike' is haar werk voor mij tot leven gekomen. Het gaat allemaal over de aarde en bij dat onderwerp voel ik me thuis.

De aarde - niets wordt zo diep onderschat. In het dagelijks leven hebben we de neiging om alles om ons heen normaal te vinden. Maar dat is schijn. Niets is normaal. Alles is verwonderlijk, verbijsterend en absurd, zozeer zelfs dat onze arme hersenen het onmogelijk kunnen verwerken. Soms, in een flits, dan lukt het een beetje. Zulke momenten zijn van onschatbare waarde.

Om te begrijpen wat ik bedoel nodig ik U uit om die planeet van ons eens vanaf een grote afstand te bekijken. We overzien de hele aarde en aanschouwen haar ontwikkeling over de volle 45 miljoen eeuwen van haar bestaan. Pas vanuit dat astronomische gezichtspunt springt iets heel bijzonder in het oog, iets wat we normaal niet kunnen zien. Deze planeet keert zichzelf binnenste buiten, voortdurend, al die miljoenen eeuwen lang. Alles wat tot de aarde behoort – gebergten, water, lucht, de levende have, alles van schoonheid en ook alle ongerief – alles verdwijnt in de diepte en wordt vermalen en opgesmolten. De aarde is daarom een plaats van dood en verderf. Dat is altijd zo geweest en zal altijd zo blijven.

Verderop zien we het omgewerkte afval weer aan het oppervlak verschijnen. En nu komt het bijzondere: voor onze verbaasde ogen voegen de bouwstenen zich weer aanéén en verrijst spontaan een nieuwe wereld die

sprekend lijkt op de oude die zojuist is vergaan. Er is één verschil: die nieuwe wereld blaakt van levenslust, verwachting en verlangen. De aarde moet wel over een gigantisch geheugen beschikken om die verloren werkelijkheid weer in haar nieuwe gedaante op te kunnen roepen.

Nu valt ons nog iets op: na elke cyclus is de nieuwe wereld niet een precieze kopie van de oude. Heel vroeger, toen de aarde nog maar net bestond, was ze niet meer dan een gloeiende bol. En nu zien we mensen, bomen, vogels, gebouwen, kunstwerken, mobieltjes en wat niet al. We horen geluiden en krijgen gedachten die pas geleden nog niet konden bestaan. Die cyclus is helemaal geen cyclus, maar eerder een spiraal. Terwijl de aarde zich binnenste buiten keert verrijkt ze zich en wordt ze al maar wonderlijker. Blijkbaar keren de dingen die de verrijking versterken bij voorkeur weer terug en wordt de echte rotzooi op den duur volledig opgeruimd. De aarde is dus niet alleen een plaats van dood en verderf, maar meer nog van hoop en vernieuwing. Die twee kanten zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden in alles wat we kennen, maar de verrijking heeft de overhand.

Dit adembenemende inzicht in onze eigen planeet heb ik niet zelf verzonnen. Het is ook geen new age of zo maar een mening. Nee, het komt keihard naar voren uit het zorgvuldige onderzoek van miljoenen toegewijde wetenschappers. Het is van groot belang dat we het diep tot ons laten doordringen, want dit inzicht is het hart van een splinternieuw wereldbeeld. Dat wereldbeeld hebben we nodig om de toekomst open te houden, voor onszelf, voor ons nageslacht en voor de hele aarde.

Het wereldbeeld dat nu de toon aangeeft is antropocentrisch: het gaat ervan uit dat wij mensen de baas zijn op aarde en dat we de planeet kunnen inrichten

overeenkomstig ons eigen gerief. Ooit was die gedachte een teken van bevrijding en vooruitgang, maar nu is het verdord. Het nieuwe wereldbeeld is geboren op het moment dat we de aarde voor het eerst vanuit de diepe ruimte hebben aanschouwd. Het komt erop neer dat wij mensen ons moeten voegen naar de dynamiek van de planeet, als in een symbiose. Wie ogen in zijn hoofd heeft ziet overal de kiemen van dat nieuwe besef opbloeien. Ik beschouw het werk van Elsbeth Plumers als een van die kiemen.

Elsbeth moet beschikken over een zeldzame intuïtie. Steeds opnieuw weet ze ons te herinneren aan de peilloos diepe wortels van ons bestaan. Te midden van de verstikkende overvloed van het normale plant ze hier en daar creaties die ons de absurditeit van alles in herinnering brengen. Argeloos doet ze dat, en met grote bescheidenheid. Ze noemt het 'golden spikes', de pinnen die geologen in rotswand slaan om de geledingen van de aardgeschiedenis te markeren. Daarmee kunnen we die episoden in ons geheugen prenten en een plaats geven in ons bestaan. In een saai grasveld temidden van de stapelwoningen ontdekken we geheimzinnige *zon-bloemen*, op het grind scharrelt een roestige, half geopende *filosofenbox*, even verder gluurt een *globus* tussen het struweel vandaan. En daar slingert een spiraal over de kasseien. *Copernicus* brengt de zon en de planeten in kaart en aan de kust van Bretagne ontwaren we een *secret stone* met godengezicht.

Elsbeth gaat niet over één nacht ijs, maar haar bestaan groeit als een spiraal, net als de aarde zelf dat doet. Haar leven is gelaagd en die lagen vormen het archief waarmee ze in de werkelijkheid door kan dringen. Ze steunt op de wetenschap en verwijst in alles naar dat nieuwe wereldbeeld van symbiose dat misschien ooit werkelijkheid zal worden. Dat maakt haar werk tot een hoopgevend teken.